

Головним висновком з поданої інформації є те, що на посттрансформаційному етапі розвитку національного господарства тінізація проникає у всі без виключення види економічної діяльності, сектори економіки, сфери суспільного життя та життєдіяльності суспільства, рівні управлінських та економічних відносин, компоненти внутрішньої структури безпеки держави, а, відтак, чинить суттєві загрози інтересам усіх суб'єктів відносин та безпеці національної економіки.

Саме тому при реалізації державної політики системної детінізації національного господарства та при розробці стратегічних програмних документів у цій сфері потрібно враховувати джерела виникнення і напрями впливу загроз від тінізації на параметри економічної безпеки держави як соціально-економічної системи. Мету та операційні цілі державної політики потрібно узгоджувати із пріоритетами і засобами забезпечення безпеки і соціально-економічного та суспільного розвитку, національної безпеки та сталого функціонування держави.

При цьому не менш важливо враховувати вже напрацьований міжнародний досвід управління політикою детінізації економіки з використанням арсеналу інституційних, економічних та організаційних засобів, урахуванням існуючих негативних особливостей середовища, на жаль, сприятливого для тінізаційних тенденцій, що утворилося в посткризовий та посттрансформаційний період розвитку національного господарства.

Використані джерела

1. Предборський В. А. Економічна безпека держави : монографія. К.: Кондор, 2005. 391 с.
2. Сухоруков А. І., Мошенський С. З., Петрук О. М. Національна економічна безпека / за заг. ред. А. І. Сухорукова. Житомир: ПП «Рута», 2010. 384 с.

Оксана АПОСТОЛЮК

к.е.н, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ТНЕУ

ПОНЯТТЯ КОМУНАЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ ТА ПРОЦЕС ЇЇ ФОРМУВАННЯ

Українська економіка на зламі 80-90 років ХХ ст. опинилася перед вибором стратегії й тактики суспільного розвитку. Економічна система, яка панувала в Україні як складовій Радянського Союзу вичерпала себе. Економічний базис цієї системи становила державна власність на засоби виробництва, яка досягала 92% [5,с.18]. Для отримання якісно нової економічної системи необхідна була її докорінна трансформація та формування

ринкової економіки.

В Україні процес реформування власності розпочався з 1991р. шляхом роздержавлення і приватизації. В ході роздержавлення відбувався процес формування нового типу власності в країні – комунальної.

Комунальна власність стала невід'ємним атрибутом місцевого самоврядування, актуальність якої особливо зростає в процесі децентралізації, розпочатої в Україні з 2014 року.

Конституція України комунальній власності як правовій категорії присвячує 142 статтю, яка зазначає, що матеріальною та фінансовою основою місцевого самоврядування є рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, земля, природні ресурси, що є у власності територіальних громад сіл, селищ, міст, районів у містах, а також об'єкти їхньої спільної власності, що перебувають в управлінні районних і обласних рад. Власність територіальних громад в Україні має усталену назву «комунальна власність» [1].

Під комунальною власністю розуміють власність територіальних громад на належне їм майно, що використовується для спільних потреб громади і керується відповідними органами місцевого самоврядування.

В зарубіжних країнах комунальну власність трактують як муніципальна власність, тобто, термін «комунальна власність» є синонімом поняття «муніципальна власність». Він походить від поняття «комуна» (в перекладі з французької мови «commune» означає община, а з латинської – «communis» – спільний) і вживається як загальноприйнятий поряд із терміном «муніципальна власність» у багатьох зарубіжних країнах. Комунальна форма власності відноситься до так званої публічної власності, бо належить територіальним громадам та органам місцевого самоврядування.

В понятійному аспекті термін «комунальна власність» можна вживати в двох розуміннях: юридичному та економічному. У юридичному сенсі він означає речове право, право громади на певну річ (сукупність речей), що включає в себе правомочності володіння, користування та розпорядження цією річчю (речами). В економічному – вживається як позначення сукупності відносин, пов'язаних певним майновим комплексом і певним суб'єктом господарської діяльності [4,с.39].

Відповідно до Конституції України комунальна власність є самостійною формою власності, поряд з державною, колективною, та приватною. Конституція України, Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» розглядають комунальну власність як самостійну рівноправну форму власності та окреслюють загальні засади її правового статусу. Комунальна власність є основою ресурсного забезпечення місцевого самоврядування, становить його

економічну базу, без неї воно не діє. На необхідність ресурсного забезпечення прав територіальної громади наголошує Європейська хартія місцевого самоврядування, підкреслюючи, що ефективність місцевого самоврядування вимірюється ефективно працюючою комунальною власністю [2].

Процес формування комунальної власності в Україні має свої особливості. На відміну від практики більшості зарубіжних розвинутих країн, де майно комунальної (муніципальної) власності формувалося, як правило, шляхом викупу об'єктів приватної власності до власності територіальних колективів, то в Україні майно комунальної власності сформовано шляхом його безоплатної передачі із загальнодержавної до комунальної власності, а також шляхом створення об'єктів комунальної власності за рахунок коштів місцевого самоврядування. Друга відмінність полягає в тому, що в зарубіжних країнах право комунальної власності реалізується лише на рівні первинної (базової) адміністративно-територіальні одиниці. В Україні запроваджено різновиди комунальної власності: обласна, районна, міська, сільська, селищна, комунальна власність територіальних громад.

По-третє, комунальна власність в зарубіжних країнах сформувалась значно раніше. В Україні об'єкти комунальної власності до 1996 р. належали до державної власності, як наслідок, відбувся процес роздержавлення об'єктів комунальної власності в період ваучерної приватизації. Тобто, комунальна власність виокремилася з державної власності.

Закон України «Про місцеве самоврядування в Україні» проголошує, що територіальним громадам сіл, селищ, міст, районів у містах належить право комунальної власності на рухоме і нерухоме майно, доходи місцевих бюджетів, інші кошти, землю, природні ресурси [3].

Використані джерела

1. Конституція України від 28 червня 1996 р. Відомості Верховної Ради України. 1996. № 30. ст.141.
2. Європейська Хартія місцевого самоврядування. Юридична енциклопедія: [в 6-ти т.] ред. кол. Ю. С. Шемшученко (відп. ред.) [та ін.]. К.: Українська енциклопедія, 1998. ISBN 966-749-200-1.
3. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. ВВРУ. 1997. № 24. Ст. 170.
4. Тимошук А.П. Власність територіальних громад як основа їх економічної самостійності. *Європейські перспективи* №8, 2014 с. 37-42
5. Шкільняк, М. М. Управління державною власністю: теоретична концептуалізація та практичні аспекти: монографія. Тернопіль : Синтез-Поліграф, 2004. 317 с.

Галина БАБ'ЯК

к. г. н., доцент, доцент кафедри менеджменту,
публічного управління та персоналу ТНЕУ

Марія КОВАЛЬСЬКА

здобувачка освітньо-професійної
програми «Управління персоналом» ТНЕУ

ОЦІНКА ПЕРСОНАЛУ У СФЕРІ УПРАВЛІННЯ

Сьогодні оцінка персоналу є важливим елементом структури його управління та вагомою складовою у всіх підсистемах. При застосуванні системи оцінювання працівники усвідомлюють свою важливість для підприємства і скеровують свою діяльність в кращу сторону. Потрібно правильно розробити та провести оцінку кадрів, тоді вона стане ефективним інструментом, що дозволить скласти план професійного розвитку, побудувати відкриту корпоративну культуру й довірливі стосунки з керівником, налагодити соціально-психологічний клімат у колективі, підвищити прибутковість підприємства за рахунок ефективнішого управління персоналом.

Оцінка кадрів – надзвичайно актуальне і важливе питання сьогодення. Без неї ніяк не обійтись в управлінні персоналом на підприємстві. При дотриманні алгоритму проведення оцінка персоналу допомагає виявити його сильні та слабкі сторони.

Безпосередньо через оцінку персоналу керівник підприємства чи інша зацікавлена особа може отримати інформацію про ефективність роботи працівників, їх потенційні можливості і перспективи росту. За допомогою цих даних виявляють причини неефективної роботи окремих спеціалістів, проводять ряд досліджень для виявлення потреб в навчанні та підвищенні кваліфікації, знаходять шляхи удосконалення організації праці.

Несуттєво, в якій сфері працює ваша компанія, що за товар виробляє, чи які послуги надає, найкращим вкладенням для бізнесу буде пошук потрібних особистостей в команду. Будь-яке підприємство стане ефективніше функціонувати при наявності кваліфікаційних працівників. Тому підібрати професіоналів своєї справи є головним завданням служби управління персоналом.

Методи добирання фахівців обертаються навколо типу необхідних працівників на тій або іншій посаді. На перший погляд знайти досвідчену робочу силу легко, але це далеко не так. Потрібно логічно, послідовно, витримано та професійно підійти до доручення щодо пошуку потенційних кадрів. Кожен HR-менеджер вибирає самостійно способи та прийоми добору співробітників.

Склад штату працівників постійно змінюється, часто постають питання набору нових. Відомі внутрішні та зовнішні джерела підбору персоналу.